

FDNY 2015

Undervisning tilpasset barn og ungdom

Studietur NBLF RUU Marita Eik og Randi Hetle

25.08.2015

Sammendrag

Branninspektør Randi Hetle og prosjektrådgiver Marita Eik fra Rogaland brann og redning IKS, søkte og fikk innvilget reisestipend fra NBLF i 2014, for å besøke Fire Department New York City. Formålet var å studere opplæring av barn og unge i brannvesenets egne spesialtilpassede lokaler.

Studieturen ble gjennomført i tidsrommet 18. til 25. april 2015. Vi fikk anledning til å besøke to ulike steder, FDNY Fire Zone og New York City Fire Museum. Det ble noen innholdsrike dager i NYC og vi fikk med oss mange ideer tilbake.

Både Fire Zone og New York City Fire Museum er drevet av The FDNY Foundation, som er en «non profit»-organisasjon for New York City Fire Department, men de er svært ulikt organisert og hadde ikke noe samarbeid.

FDNY Fire Zone var bygd opp kommersielt og lå sentralt plassert i Rockefeller-bygningen midt på Manhattan. De hadde små og trange undervisningslokaler og brukte deler av lokalene til den kommersielle butikken som solgte offisielle brannvesen-effekter til undervisningen. Den delen av lokalet som var konstruert for undervisning var bygd opp som et brannskadested og fremsto profesjonell med flere videoskjermer, avansert lyssetning og imponerende rekvisitter. Denne var bygd opp av profesjonelle senebyggere fra en tv-stasjon i samme bygg.

New York City Fire Museum holdt til i en nedlagt brannstasjon på tre etasjer, med en grunnflate på 3000m² i bydelen SOHO sør på Manhattan. De hadde mye bedre plass og brukte deler av muséet aktivt i undervisningen. De hadde et separat undervisningsrom der de også hadde anledning til å vise film, og en «leilighet» som med enkle midler var bygd opp til undervisning. I tillegg hadde de museumsutstilling i 2. etg. og et rom for ulike arrangement i 3. etg.. Dette var svært populært for barnebursdager, der de solgte en kommersiell pakke som mellom annet inneholdt en times undervisning i brannforebygging (i tillegg til det som tradisjonelt hører til i en barnebursdag).

Begge stedene brukte aktive og pensjonerte brannmenn i undervisningen og underviste til sammen ca. 20 000 barn og unge i løpet av året.

Innhold

Sammendrag	1
1. Innledning.....	3
1.1. Mål for studie	3
2. Bakgrunn	4
3. Organisering	6
3.1. Gjennomføring	6
3.2. Mål for studieturen	Error! Bookmark not defined.
3.3. Begrensinger.....	6
3.4. Geografisk beliggenhet:.....	7
4. Fire Department New York Foundation	7
4.1. New York City	8
5. FDNY Fire Zone	9
5.1. Undervisningslokale	10
5.2. Organisering av undervisningen.....	12
5.3. Gjennomføring av undervisningen.....	13
5.4. Undervisning.....	14
5.5. Vårt inntrykk.....	15
6. New York City Fire Museum	16
6.1. Undervisningslokalet.....	19
6.2. Organisering av undervisningen.....	24
6.3. Undervisningen	24
6.4. Vårt inntrykk.....	26
7. Profilering og events.....	28
8. Rogaland brann og redning IKS	29
8.1. Dagens undervisning av barn og unge	29
8.2. visjoner for fremtiden	30
10. Avslutning.....	29

1. Innledning

I 2014 ble branninspektør Randi Hetle og prosjektrådgiver Marita Eik i Rogaland brann og redning IKS, tildelt NBLF sitt reisestipend for å reise til New York for å se på hvordan de underviser barn og ungdom i brannforebygging. Her følger rapporten fra studieturen.

Vi var interesserte i både organisering, undervisningsmetodikk og ikke minst hvordan de hadde utformet undervisningslokalet og brukte dette aktivt i undervisningen.

Dette er vårt andre reisestipend fra NBLF, noe som har gitt oss muligheten til å kunne besøke brannvesen som driver «state of the art» brannforebygging både for risikogrupper, slik vi gjorde i Merseyside, Liverpool, og nå med barn og ungdom FDNY i New York. Vi vil rette en stor takk til NBLF for å muliggjøre dette. Avkastingen fra sist studietur er svært synlig i Rogaland brann og redning der vi har en svært aktiv gruppe sammensatt av personer fra både forebyggede og beredskap som jobber etter det vi lærte i Merseyside og det som er beskrevet i NOU 2012:«Trygg hjemme».

1.1.Mål for studie

Målet med turen er å hente inspirasjon og nye ideer slik at vi selv kan bli bedre på det brannforebyggende arbeidet mot barn og unge. Vi har hørt og lest om undervisningen til FDNY og at de står for undervisningen av ca. 10 000 barn og unge i året i egne spesialoppbygde lokaler. Rogaland brann og redning IKS har en årrekke jobbet aktivt med brannforebygging rettet mot risikogrupper, etter inspirasjon fra NOU 2012:8 Trygg hjemme.

Vi har imidlertid et behov for å nå ut til en større andel av «normalbefolkningen» og har jobbet målbevisst for å styrke undervisningen av skolebarn de siste årene. Vi ser at vi har hatt utfordringer med å rekke over hele distriktet vårt, og ønsket kunnskap og idéer både til organisering, undervisningslokaliteter og innhold i selve undervisningen.

Både Fire Zone og New York City Fire Museum er drevet av The FDNY Foundation, som er en «non profit» organisasjon for New York City Fire Department. Denne organisasjonen samler inn midler fra bedrifter, organisasjoner og enkeltpersoner for å støtte og promotere FDNY sine hovedsatsningsområder i forhold til brann, som er barn og eldre. Det å få anledning til å se hvordan de som gjennomfører undervisning i så stor målestokk organiserer og gjennomfører denne undervisningen, er spennende og en god måte å hente ideer på.

2. Bakgrunn

Rogaland brann og redning IKS overtok driften av den tidligere sivilforsvarsleiren Vagle i Sandnes i 2013. Det som nå er Samfunnssikkerhetssenteret i Rogaland (SASIRO), består av ca. 50 mål, med en eldre bygningsmasse på til sammen 3000m³. Den mest brukte bygningsmassen er oppusset og infrastruktur oppgradert.

SASIRO har et øvingsfelt, som i dag består av røykdykkingsfasiliteter for både varme og kalde dykk, kjemikaliedykk, område for tungredning og frigjøring og mulighet for elveredning og RITS-øvelser. Det er areal som er egnet til helikopterlanding og operativ øvelse, både i eksisterende infrastruktur og ute i naturen. Senteret har kapasitet til øving utover RBR sine egne mannskaper.

Rogaland brann og redning IKS samarbeider med Universitetet i Stavanger og Høgskolen Stord/Haugesund om å bygge opp en kompetanse der en drar veksler på både det akademiske miljøet og praksisfeltet. Vi jobber for å få en høyest mulig kompetanse på tunnelsikkerhet i forbindelse med at distriktet om kort tid kommer til å inneha to av verdens lengste undersøiske tunneler.

SASIRO blir i dag brukt av alle nødetatene både til separate øvelser og til fellesøvelser, i tillegg til at videregående skoler, høyskolen i Haugesund og Universitetet i Stavanger har øvelser og undervisning knyttet til senteret

Rogaland brann og redning IKS sin forebyggende avdeling har en seksjon for øvelse og opplærings som etablerte seg på SASIRO da driften ble overtatt. Denne seksjonen har i dag over 6000 eksterne kursdeltagere gjennom kursporteføljen sin årlig. Dette er betalende kunder fra både offentlig og privat sektor.

Den resterende delen av forebyggende avdeling, seksjon for feiing og tilsyn har de senere årene, i tillegg til sine tradisjonelle arbeidsoppgaver, jobbet målbevisst for å nå ut til risikogrupper med sine brannforebyggende tiltak.

Arbeidet til forebyggende personell påvirkes av endringer i samfunnet. Regelverket som regulerer dette arbeidet har i større grad blitt funksjonsbasert, noe som innebærer flere mulige veier til målet. Man må gjøre gode analytiske vurderinger, gode risikovurderinger og utøve skjønn.

For å kunne formidle forebyggende brannvern er det viktig å kunne kommunisere med dem man ønsker å nå ut til, f. eks. utsatte grupper som eldre og uføre. I tillegg blir samfunnet stadig mer flerkulturelt, slik at forebyggende brannvern i større grad enn tidligere må formidles til etniske minoritetsmiljøer og personer med annen kulturell bakgrunn.

For at kommunikasjonen skal bli effektiv, kreves det tilstrekkelig faglig trygghet og forståelse av egen rolle, samt gode mellommenneskelige relasjoner, noe som også åpner for mer utradisjonelle utdanninger inn i brannvesenet, for eksempel helse og sosialfaglige retninger. Dette bidrar til å skape gjensidig tillit og forståelse mellom partene, noe som vil fremme det brannforebyggende arbeidet. Korrekt myndighetsutøvelse bidrar til å skape og vedlikeholde brannvesenets legitimitet blant kommunens innbyggere og brukere. Dette vil igjen kunne bidra til å skape et godt omdømme for yrket og faget.

Det er en kjent sak at det er personer knyttet til risikogrupper som eldre, rus, psykiatri og lignede som oftest omkommer i brann. Dette har ofte en sammenheng med at de har nedsatt funksjonsevne, enten kognitivt eller fysisk, som gjør at de oppdager brannen sent og eller har utfordringer med å forflytte seg raskt. I følge forsikringsselskapet If er det imidlertid ikke helt sammenheng mellom hvem som omkommer i brann og hvor det brenner oftest. De uttaler at «*Ifs egen brannstatistikk viser at brannfaren er høyere jo yngre man er*» (<https://www.if.no/web/no/om/sistenytt/pages/4av10brukerbrennbarejuledekorasjoner.aspx>).

Årsaksfordelingen på bygningsbranner varierer svært lite fra år til år. Elektrisitet forårsaker de fleste bygningsbrannene. I 2011 skyldtes nesten 50 % av brannene elektrisitet, enten i form av teknisk svikt eller feil bruk av elektrisk utstyr. Dødsbranner har en annen årsaksfordeling. Her er åpen ild mye mer dominerende, med omtrent 40 % andel. Røyking og levende lys er her de største underkategoriene. Tørrkoking er en annen viktig årsak.

Ovenfornevnte brannårsaker viser at branner kan skje hos de aller fleste av oss. En trenger ikke ha et spesielt hus, eller en spesiell ovn, eller tilhøre en utsatt gruppe.

Dette viser viktigheten av at vi fortsetter det målrettede arbeidet mot de risikogruppene som er overrepresenterte i dødsbranner, samtidig som vi må nå ut til den store massen med relevant og tilpasset brannforebyggende informasjon.

En av de viktigste og lettest tilgjengelige gruppene å nå ut til med denne kunnskapen er skoleelever. Vi har i en årrekke deltatt i NBLF sitt «6. klasse-prosjekt» og har tilgang til flere slukkehengere som er sponset av Gjensidigestiftelsen. Dette er arbeid som vi i dag har fått god rutine på i den delen av distriktet som har kasernerte mannskaper, der hvert vaktlag har ansvar for hver sine skoler og står for den årlige undervisningen ute på den enkelte skole. I tillegg deltar vi på både nasjonale og lokale publikumsaksjoner og informerer der vi blir spurt om det.

Når vi nå har fått tilgang til et så unikt sted som SASIRO, vi vil kunne samle både beredskap, forebyggende og ulike samvirkegrupper på et sted. Området har tilrettelagt infrastruktur for ulike brannforebyggende formål med potensiale til å lage til en publikumsdel. Der ser vi for oss at en kan nå ut til et vidt spekter av våre innbyggere. Her vil vi kunne bygge opp et godt pedagogisk læringscenter der publikum kan komme til oss.

Et slikt undervisningssted vil kunne brukes av mange ulike publikumsgrupper, som barn fra barnehagealder og opp til videregående elever, innvandrere og andre risikogrupper som vi i dag har brannforebyggende undervisning for og ved større publikumsaksjoner.

Med dette i tanken ønsket vi å studere både infrastruktur, utforming, organisering og pedagogikk hos noen som har fått til å nå ut til et vidt publikum i en årrekke.

3. Organisering

Vi kontaktet FDNY per mail for å avtale at vi kunne få omvisning og overvære deres undervisning av ulike aldersgrupper med barn og unge på Fire Zone. Vi fikk positivt svar og startet med planlegging av turen.

Vi ble også klar over at det var et brannmuseum i New York som drev med undervisning av barn og kontakter også disse for å høre om det var mulig å få delta på tilsvarende undervisning der. Vi fikk positivt svar derfra og la dette til de opprinnelige planene våre.

3.1. Gjennomføring

Turen ble gjennomført fra 18. til 25. april 2015

Lørdag 18. april:	Reisedag
Søndag 19. april	Forbesøk på New York City Fire Museum, intervju omvisning
Mandag 20. april	Planleggingsdag
Tirsdag 21. april	Besøk på Fire Zone, intervju, omvisning og observasjon av undervisning
Onsdag 22. april	Besøk på New York City Fire Museum, intervju og observasjon av undervisning
Torsdag 23. april	Besøk på Fire Zone, observasjon av undervisning
Fredag 24. april	Oppsummering, rapportskrivning
Lørdag 25. april	Reisedag

3.2. Begrensinger

Når vi har en avgrenset tidsperiode til rådighet er vi prisgitt å delta på den undervisningen som foregår i det tidsrommet. Dette medførte at vi ikke helt fikk sett den spredningen i aldersgrupper som vi ønsket.

Vi hadde et ønske om å få se en lastebil som er innredet som en typisk leilighet i NY. Den inneholder høyteknologisk simuleringsutstyr som utspiller ulike brannscenario i de ulike rommene. Men denne var ikke i bruk i det tidsrommet vi var i New York, så vi fikk ikke anledning til å se denne.

Bilde av truck med simuleringsleilighet

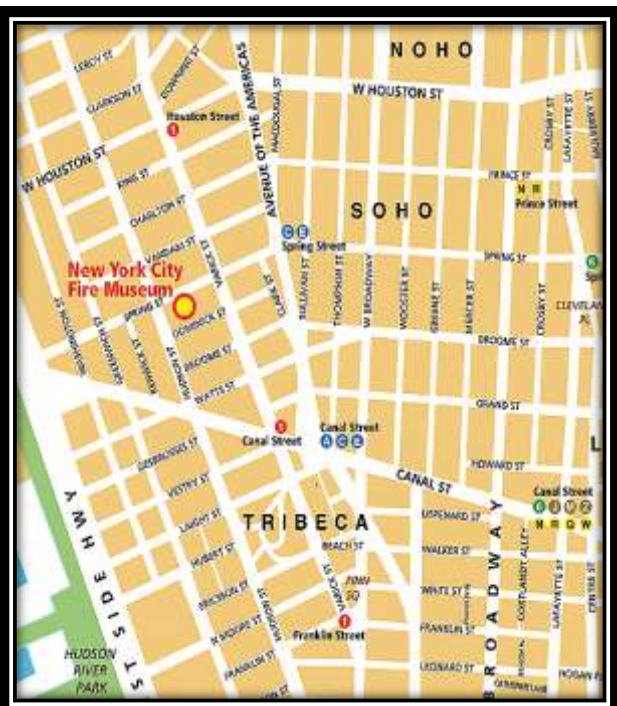
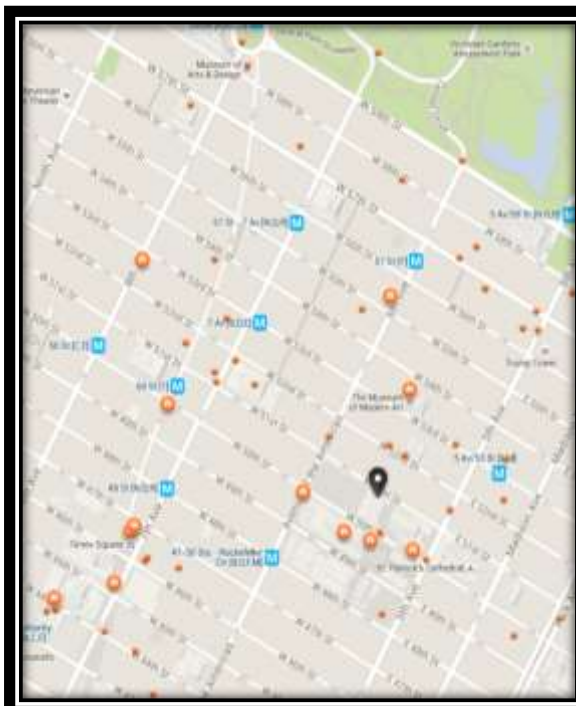
Begge undervisningsstedene hadde stort belegg med både skolebarn og andre besøkende da vi var innom, og vi fikk en følelse av å trenge oss på Fire Zone, på tross av at besøket var avtalt på forhånd. Den gjestfriheten og velkomsten vi opplevde under sist studiebesøk til Merseyside opplevde vi ikke her. Dette begrenset oss litt i forhold til intervjuene rundt organiseringen og finansieringen av undervisningen.

3.3. Geografisk beliggenhet:

Fire Zone er strategisk plassert i Rockefeller Centre midt på Manhattan, et knutepunkt og en turistattraksjon de fleste som har besøkt New York City har vært innom.

Fire Department New York Foundation

New York City Fire Museum ligger lengre sør på Manhattan i bydelen SOHO og er ikke så lett å finne.

FDNY Foundation er den offisielle non-profit organisasjon av New York City Fire Department. Denne samler inn donasjoner fra bedrifter, stiftelser og enkeltpersoner og bruker midlene på tiltak for å fremme bevissthet rundt brannsikkerhet. De støtter tiltak som Fire Zone og museet som driver med opplæring og driver i tillegg med oppsøkende publikumsvirksomhet. De støtter også tiltak som forbedrer teknologi og utstyr til brannmannskapene som kan være med på å øke brannsikkerheten til New Yorks innbyggere og besøkende.

3.4. New York City

New York City er den største byen i USA. Byen ligger i delstaten New York og har 8,5 millioner innbyggere. Storbyområdet New York er et av de mest folkerike byområdene i verden, med rundt 22,2 millioner innbyggere. New York består av fem bydeler: Bronx, Brooklyn, Manhattan, Queens og Staten Island (Wikipedia, 2015).

Brannvesenet i NYC - FDNY har over 10 000 ansatte og beskytter over 55 millioner mennesker hvert år (beboere, besøkende og pendlere).

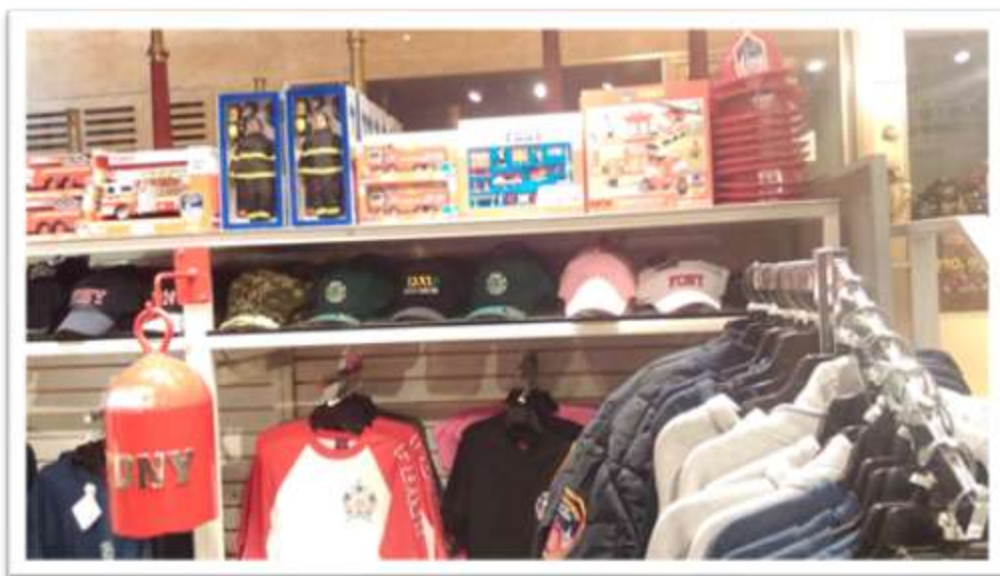

4. FDNY Fire Zone

Fire Zone ligger midt på Manhattan, i Rockefeller-bygningen. Lokalet er delt mellom en butikk som selger lisensierte brann-profileringsprodukter for FDNY, og underving av publikum. Lokalene var små og deler av undervisningen foregikk i et felles inngangsparti for butikk og undervisning. Dette gav umiddelbart et svært kommersielt preg på stedet.

Utsiden av Fire Zone og inngangspartiet som var felles for butikken og undervisningen.

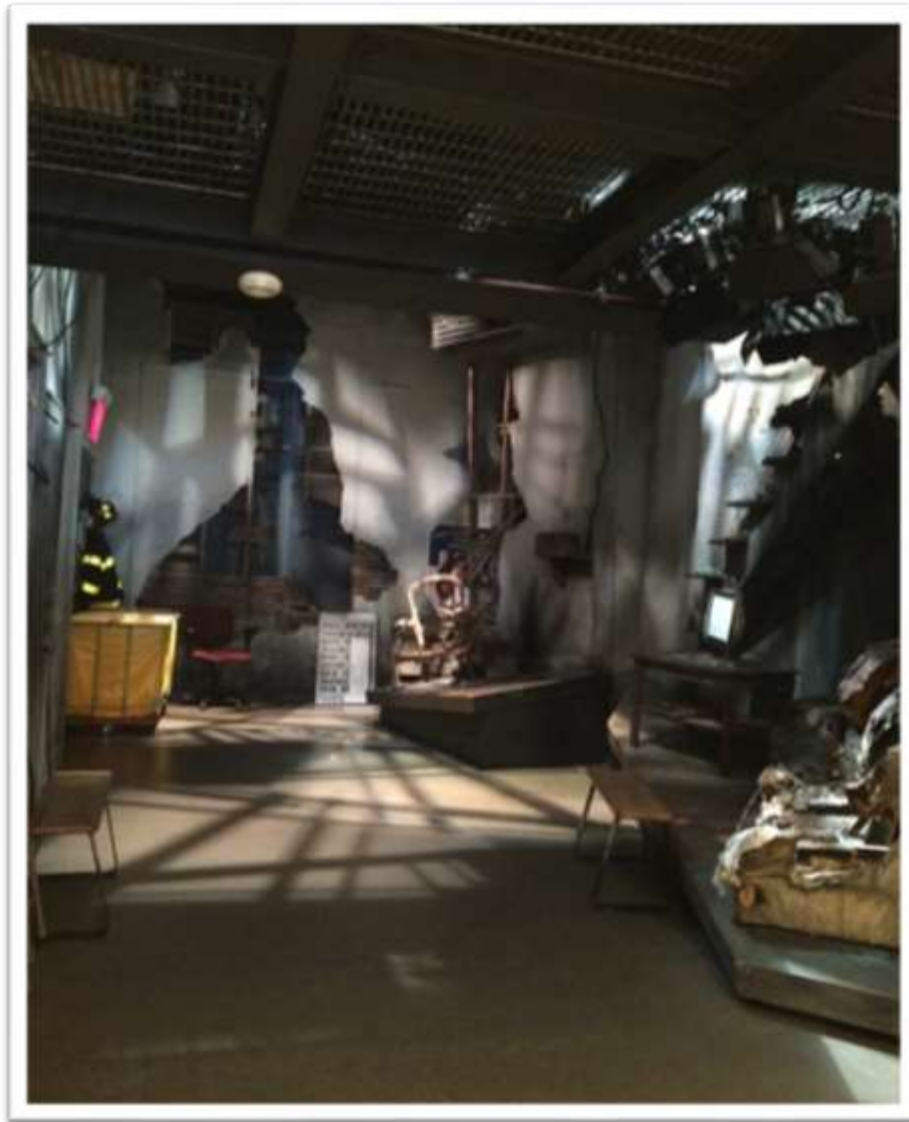
Bilde fra butikken, klær og utstyr til både store og små, tobent og firbent.

4.1.Undervisningslokale

Oppbyggingen av undervisningslokale er utført av NBC (tv-kanal som har egne folk til å bygge scener) og illustrerer et brannskadested, med delvis utbrente vegger og møbler, i tillegg til noen utplasserte detaljer som for eksempel en bamse som ligger i trappen delvis oppbrent mellom talglys osv.

Undervisningsrommet er ikke stort, ca. 4x8 meter, men har god takhøyde på ca. 4-5 meter. Rommet har flere monitorer som viser film på fire ulike steder, i tillegg har de en monitor ute i ankomstrømmet til filmfremvisning. Denne benyttes før de viser rommet. I selve undervisningsrommet er det plassert en mengde høyttalere og lyseffekter rundt i rommet og bak veggene, for å simulere brann/overoppheting i ledningsnettets osv.

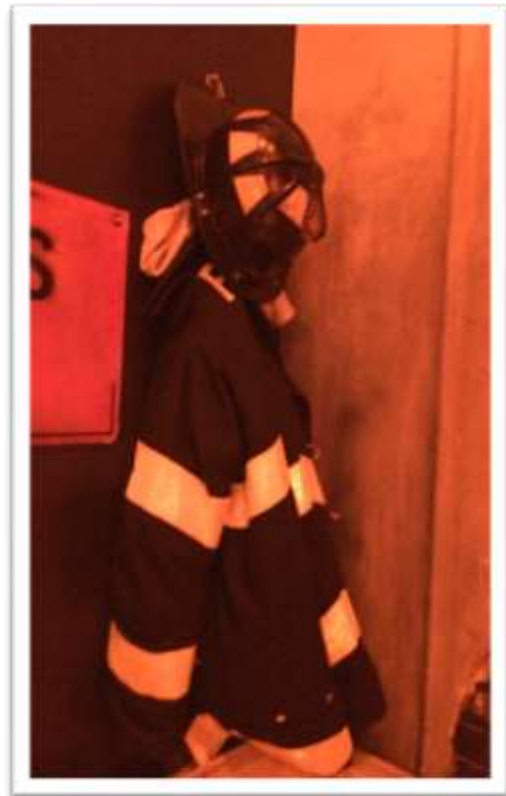
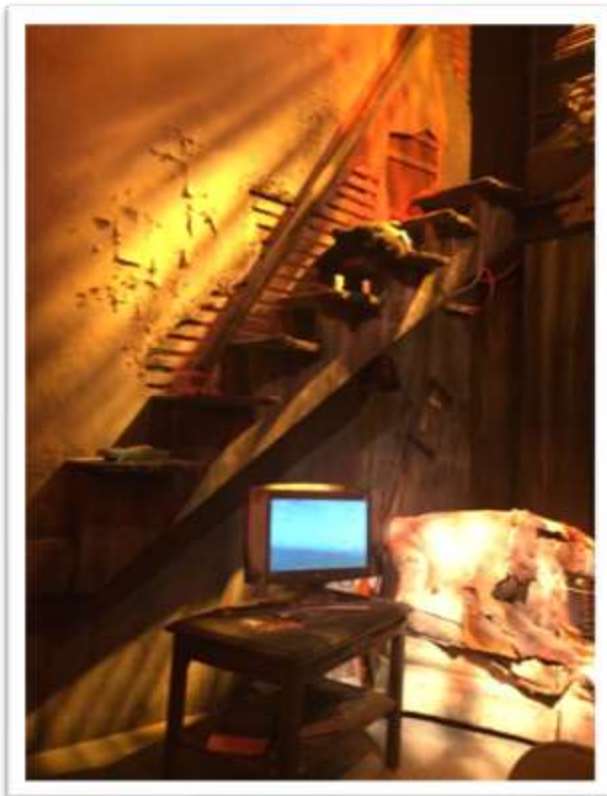
De har også en dør som er ilagt varmekabler for å kunne simulere varmen fra en brann gjennom døren, og luft som blåser plastremser med rød/oransje farge for å illustrere brann i varmeovner.

Illustrasjonsbilde av Fire Zone sitt undervisningslokale

Bilde fra lyskastere i taket og betjeningspanel

Detaljer fra Fire Zone undervisningslokale

4.2.Organisering av undervisningen

Fire Zone har en todeling av undervisningen. Om formiddagene har de undervisning av klasser og andre grupper som forhåndsbestiller undervisning. Om ettermiddagen tar de i mot besøkende og turister for tilsvarende undervisning. Vi valgte å konsultere oss om undervisningen av skoleklasser og overvar mellom annet undervisningen av en tredjeklasse og en spesialklasse fra ungdomstrinnet der elevene var psykisk utviklingshemmet og multihandicappet.

Undervisningen ble bestilt via nettet og ble gitt i grupper fra 10 og opptil 40 personer. Inne i selve undervisningslokalet ble det brukt sammenleggbare stoler og det var plass til ca. 15 stoler. Var det flere deltager måtte de sitte på gulvet.

Fire Zone underviste ca. 200-300 personer i uken og rundt 10 000 i løpet av et år i sine lokaler.

I tillegg driver de oppsøkende virksomhet på seniorsentre og lignede. De setter da opp en stand og får de som ønsker et hjemmebesøk til å fylle ut et skjema. Deretter blir de kontaktet av FDNY for å avtale tid for hjemmesjekk. Ansatte fra Fire Zone monterte også opp røykvarslere med 10 års batteri hjemme hos dem de besøker dersom dette mangler.

Det var i hovedsak brannmenn ansatt i Fire Department New York City og pensjonerte brannmenn som sto for undervisningen. Noen gjorde dette i tillegg til å være i aktiv tjeneste, mens andre var sykemeldt fra ordinær tjeneste og jobbet i lengre tidsrom med underving. Det var to, tre brannmenn som tok seg av undervisningen, i tillegg til betjeningen i butikken på samme sted.

Oversiktsbilde av inngangspartiet til Fire Zone og butikken.

4.3.Gjennomføring av undervisningen

Undervisningsgruppene ble tatt i mot i inngangspartiet som undervisningslokalet deler med butikken. Her var det plassert en fiktiv brannbil i tilnærmet original målestokk, med blålys og kommunikasjonsutstyr i førerhus og røykdykkersett bak. Utvendig var det montert noe slokkeutstyr og monitorer. Veggene i inngangspartiet var dekorert med utrangert brannutstyr og inneholdt alt fra bekledding til strålerør og øks.

Undervisningen startet med en kort gjennomgang av utstyret som var utplassert på veggen og bilen. Læringen var at utstyret gjerne var stort og skummelt, men at dette utstyret måtte en brannmann ha å hjelpe seg med hvis han skulle klare å hjelpe oss/de som trengte hjelp.

Instruktørene var opptatt at hvor barna kom fra, og kunne si litt om hva som hadde skjedd i dette området med tanke på brann, og kunne fortelle om hvor de hadde brannstasjoner. Det ble også stilt enkle teorispmåål angående brannsikkerhet tilpasset klassens alderstrinn, som for eksempel nummeret til brannvesenet og hvilke opplysninger som er viktig å gi når en ringer brannvesenet. Mens ungene fortsatt stod i inngangspartiet ble det spilt av en kort video på en av veggene før de fikk gå inn i selve undervisningsrommet.

Undervisningen inne i undervisningsrommet er teknisk svært avansert lagt opp. Det er instruktør som kommuniserer litt med barna og introduserer neste tema. For hvert tema som blir gjennomgått blir det spilt av videosnutt ulike steder på veggene. Disse illustrerer ulike brannscenario samtidig som det er personer som har opplevd disse scenarioene som snakker gjennom hendelsen og tidvis blir intervjuet («testimonial » preg).

Bilde fra inngangspartiet der undervisningen startet med videoframvisning på veggen.

Bilde fra undervisningen inne i selve undervisningsrommet

4.4.Undervisning

Undervisningen tok for seg ulike temaer, som:

- Telefon nr. til brannvesenet, hvem-hva-hvor
- Brannalarm/batteri – 10 års batteri
- Rømningsplan, varm dør, alternative rømningsveier, ryddige rømningsveier, rope på hjelp
- «3 feet regel» - hvor langt fra brennbart en kan sette et talglys, varmeovn osv.
- Behandling av brannskade
- Levende lys og barns lek med ild, gjemme seg i skap/under seng
- Kjøkken/komfyrbrann
- Røyking inne
- Rett bruk av elektrisk utstyr
- «Stay low and go» - Praktisk øvelse der de må gå ut gjennom røyk
- Prøve brannmannutstyr og sitte i brannbilen.

Undervisningen startet utenfor undervisningsrommet. Der ble barna fortalt hva som skulle skje, men de ble ikke forberedt på at de skulle inn i ett brannscenario. Da porten til undervisningsrommet som

var utformet som et brannscenario med lite belysning ble åpnet, var det enkelte barn (i alderen 7-8 år) som syntes det ble i skumleste laget.

Inne i rommet lyste instruktøren med lommelykt på de vanligste brannfellene i hjemmet, som var utplassert i den «brente» leiligheten, før selve video-lys- og lyd-effektene ble startet.

Undervisningen var skiftevis informasjon/dialog og film fra ulike brannscenario. Det ble brukt mye lyd- og lyseffekter. Alt dette ble styrt fra et panel på veggen, som brannmannen som sto for undervisningen betjente.

4.5. Vårt inntrykk

Under oppholdet vårt overvar vi flere undervisningssekvenser med ulike aldersgrupper og funksjonsnivå med flere ulike instruktører. Vi merket oss at teknologien var en utfordring for enkelte av instruktørene, da det var et avansert panel de skulle betjene, og ikke alle fikk til overgangene mellom de ulike temaene og teknologien like godt.

Vi observerte også at undervisningen ble gjennomført på tilnærmet identisk måte uavhengig av publikum, og savnet at instruktøren tilrettela undervisningen til sitt publikum.

Undervisningsfasilitetene utformet som et brannåsted er imponerende og profesjonelt oppbygd. For ungdom og voksne var dette et spennende sted med mange detaljer og fancy teknologi som kunne formidle et viktig budskap på en god måte, men vi ser at det kan være for skremmende for de minste barna og barn med særlige behov. I tillegg kan måten undervisningen ble gjennomført på, med raske filmsekvenser, være vanskelig å oppfatte.

Vårt inntrykk av både måten undervisningen var lagt opp på, med filmsekvenser som poppet opp ulike steder i rommet og måten undervisningen ble gjennomført på kunne være vanskelig å oppfatte for de yngste og for enkelte med funksjonshemninger. Det var raske sceneskift fra dialog til film, lyd- og lyseffekter, så en måtte være konsentrert for å få med seg alt.

5. New York City Fire Museum

New York City Fire Museum

New York City Fire Museum er lokalisert i bydelen Soho på nedre Manhattan. Museet er en tidligere brannstasjon som ble åpnet i 1904, da som Engine Company 30. I 1987 åpnet det i nyoppussede lokaler som dagens brannmuseum. Bygget er i stor grad bevart slik det fremsto som brannstasjon, med store dører foran portene til brannbilene, steingulv, «sliding pole» og slangetårn.

Museet består i dag av både permanente og midlertidige utstillinger, som viser en god dokumentasjon på utviklingen til brannvesenet helt fra 1640 og frem til i dag. Museumsdelen består av hestekjerrer, brannbiler, bekledning fra ulike tidsepoker og mer moderne redningsutstyr som frigjøringsutstyr og deler av bilvrak.

Hestekjerre – forløperen til dagens brannbil?

Deler av den moderne utstillingen var interaktiv. Mellom annet var det montert en tv skjerm over en bildør med påmontert frigjøringsutstyr (se bilde under), der det kontinuerlig rullet en film om hvordan utstyret ble brukt.

I tillegg var det laget et «Memorial Room» for 9/11, der det var utstilt bilder, gjenstander, en audiovisuell utstilling og en tavle med navn og bilde av alle brannmenn som omkom den dagen.

Museet har inkludert brannforebyggende undervisning som en del av sine kjerneelementer og utviklet et undervisningsprogram basert på at kunnskap kan redde liv. Undervisningen kombinerer den historiske utviklingen av brannvesenet med viktig brannforebyggende informasjon både på film og i en simuleringsleilighet. Undervisningen blir ledet av uniformerte brannmenn. De hadde drevet med dette i 15-20 år og underviste 10-12 000 barn og ungdom i løpet av året.

I tillegg til dette fantes det et stort rom i museets tredje etasje som kunne leies til arrangementer, som barnebursdager. En kunne da ta med det en ønsket av aktiviteter og mat og samtidig bestille brannforebyggende undervisning til bursdagsselskapet.

Amerikanerne er gode på symbolbruk og i inngangspartiet til brannmuséet ble vi møtt av denne oksen med fargene til det amerikanske flagget og ulike situasjonsbilder. (Oksen symboliserer stolthet og styrke i tragedien).

5.1.Undervisningslokalet.

Museet hadde to ulike undervisningslokaler i tillegg til at de brukte museet aktivt. Det ene lokalet var et lite klasserom bygd opp helt enkelt med benker og en stor tv-skjerm.

Det andre lokalet var en liten simuleringsleilighet på til sammen ca. 4x12 meter. Denne var bygd opp på mye enklere premisser enn undervisningslokalet på Fire Zone, men likevel veldig effektivt.

Simuleringsleiligheten hadde to rom, der de illustrerte stue, kjøkken, bad og soverom. Leiligheten var spartansk møblert. Enkelte «møbler» var malt rett på veggen i stede for å ta opp gulvplass. Det var kun vegg og dør inn til det rommet som illustrerte soverom.

Brann utsatte steder i leiligheten var illustrert med fluoriserende maling.

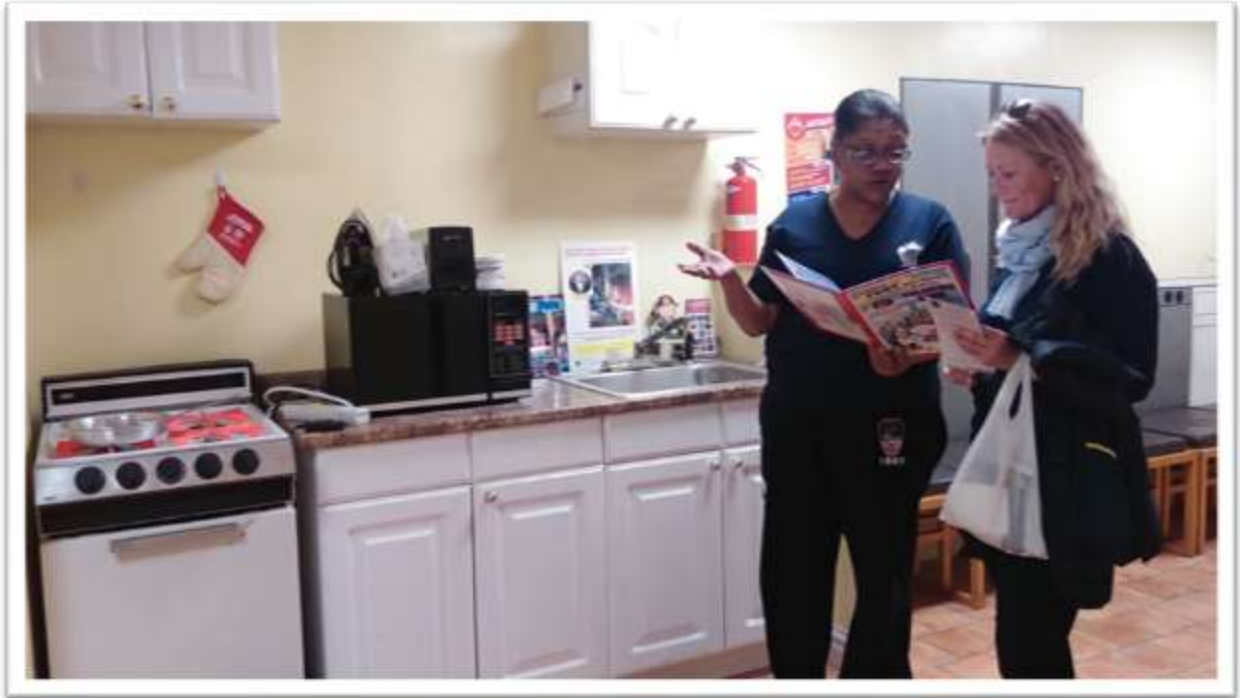
Undervisningslokalet

Museumsdelen i den gamle vognhallen ble brukt aktivt i undervisningen

Simuleringsleiligheten:

På kjøkkenet hadde de markert platene og diverse elektriske apparater som brannfarlige og i tillegg hadde de satt en røykmaskin inni stekeovnen for å simulere ekte brann.

Oppå komfyren var plantene markert med fluoriserende farge og inni steikeovnen hadde de plassert en røykmaskin.

På badet lå det en hårføner oppi vasken

Soverommet var skilt ut i et eget rom. Sengen var malt på veggen, men det var montert et skap ved siden av. I tillegg var det malt flammer på døren når den ble lukket.

Soverom med ulike illustrasjoner

Stuen var illustrert med møbler malt rett på veggen. De hadde markert brannfarlige elementer i rommet med fluoriserende maling og brukte neonlys for å vise faremomentene. Dette var svært enkelt og lite ressurskrevende men gav samtidig en svært god effekt.

Stue med illustrasjoner og fluoriserende maling som etterlyser når hovedlyset blir dempet.

5.2. Organisering av undervisningen

Programmet består av tre komponenter – klasseromsundervisning, historisk utvikling av brannvesenet knyttet til brannmuseet og en simulert brannhendelsen i et hjemmemiljø.

Det var tre instruktører som tok seg av de besøkende:

- En tok imot, introduserte museet og tok de med til undervisningsrommet der det ble gitt litt teoriundervisning og det ble vist en film
- En fortalte om museet og den historiske utviklingen av brannvesenet, samtidig som de fikk prøve seg på bruk av gammelt brannslukningsutstyr
- En sto for undervisningen og brannøvelsen inne i simuleringsleiligheten

Her var det både fast ansatte, brannmenn som var tatt ut av tjeneste permanent eller midlertidig, og pensjonerte brannmenn som sto for undervisningen. Da vi var på besøk var der mellom annet en aktiv brannmann som sto for deler av undervisningen, som likte å kombinere jobben i beredskap med det forebyggende arbeidet.

5.3. Undervisningen

Mottak

Barna ankom museet i egen skolebuss og ble møtt av ansatte på museet utenfor bygget. Der ble de fortalt hva de skulle gå gjennom når de kom inn.

Skolebuss

Teoriundervisning / video

Undervisningen startet med at barna ble tatt med inn i et undervisningsrom der det ble gitt en nærmere orientering om hvordan undervisningen var lagt opp. Deretter startet de opp med litt teoriundervisning før de startet en film.

Instruktøren tilpasset undervisningen etter alderen på ungene. Hun fortalte at de skulle få være med henne inn i leiligheten hennes der hun forberedte en steik i oven, og at hun var en dårlig kokk som ofte brente maten. På denne måten fikk hun en god dialog med barna, og fikk formidlet budskapet på en lettfattelig måte, samtidig som hun gjorde det spennende og forberedte de på hva som kom.

I forkant av filmen fikk barna beskjed som å prøve å huske «six cool rules» for brannsikkerhet som filmen omhandlet. Filmene var blanding av tegnefilm og barn som fortalte om brannsikkerhet. Det var mye musikk og en lett oppfattelig film, og passet for de yngste aldersgruppene. Sangene i filmene gjentok budskapet om brannsikkerhet med rim og fengende musikk. Det var både kjente filmskuespillere og ekte brannfolk som deltok i filmene, i tillegg til en gutt og en jente som spilte hovedrollene.

De seks reglene som de fokuserte på at barna skulle lære var:

1. **Fyrstikker:** Aldri lek med fyrstikker, gi beskjed til voksne dersom du ser dette ligge tilgjengelig for barn.
2. **Røykdetektor:** Respekter lyden fra røykvarsleren. Ta aldri ut batteriet uten å erstatte det med nytt. Barna ble spurt om alle hadde røykdetektor hjemme og hvor mange.
3. **Rømningsplan:** Sørg for to veier ut. Lag rømningsplan sammen med familien og øv på denne.
4. **Rømning:** Gå ut dersom det brenner eller du hører røykvarsleren. Ikke ta med deg ting, og ikke gjem deg i skap eller under seng. Dette er viktig uansett om det er en selv som har forårsaket brannen. De fokuserte også på at brannkonstablene var snille, og var der for å hjelpe dem selv om de kunne se ut som et monster med fullt røykdykkerutstyr på. Ikke vær redd brannmennene, vær redd brannen.
5. **Hod deg lavt:** Kom deg under røyksone ved rømning. Krabb ut, for å unngå å få for mye røyk i deg.
6. **Søk hjelp:** Gå til naboen og ring til brannvesenet. Fortell at det brenner.

Den historiske utviklingen til brannvesenet:

Det var en pensjonert brannmann som sto for denne biten av undervisningen da vi besøkte museet. Han fortalte om det gamle brannutstyret, samtidig som han engasjerte barna ved å la dem sende en gammel brannbøtte til hverandre og late som om de slokket en brann.

De fikk også prøve noe av utstyret som var utstilt, blant annet fikk de prøve håndpumping av vann, og holde på gamle tøyslanger og kjenne litt på hvor tungt dette arbeidet var.

Instruktøren fortalte også om den gang det var hest og hund på brannstasjonen, og hvilke oppgaver de hadde (når hestene hadde dratt brannvognene frem til brannstedet ble hundene brukt til å passe på hesten, mens brannmennene var opptatt med å slokke brannen).

Simulert hjemmemiljø:

Inne i leiligheten starter instruktøren med å slå av det normale lyset og på det ultrafiolette lyset som får den fluoriserende malingen til å lyse stund. Instruktøren slår på lyset igjen og starter en dialog med barna der de peker ut hvilke ting inne i rommet som kan være brannfarlig og hva som kan gjøres for å unngå brann. Det blir også fokusert på hvordan en evakuerer et bygg. Barna blir vist en enkel evakueringsplan, og blir oppfordret til å lage en for eget hjem.

Barna og instruktøren går videre inn på soverommet i scimuleringsleiligheten og de ulike brannfellene for et soverom blir gjennomgått, som ikke å legge klær eller annet over elektrisk lys og at de ikke måtte gjemme seg i skap eller under seng på soverommet.

Når barna kommer ut av soverommet ser stuen fylt med teatralisk røyk fra en røykmaskin som ligger skjult i steikeovnen. En røykvarsler høres og instruktøren gir barna en praktisk innføring i hvordan en skal evakuere.

Rømningsoversikt

5.4. Vårt inntrykk

New York Fire Museum er en tre etasjers brannstasjon på til sammen 800m², så er var det god plass til både utstilling og undervisning. Både undervisningslokalet og simuleringsleiligheten var enkelt innredet, men like fullt veldig effektivt. Med enkle midler har de klart å bygge opp en svært godt pedagogisk tilrettelagt leilighet. Spesielt med tanke på at det var mange barnehager og småskolebarn som var på besøk, var dette godt tilrettelagt for formidling av brannforebyggende perspektiv.

Vår opplevelse var at alle de ansatte på New York City Fire Museum kommuniserte godt med barna og både stilte og tok imot spørsmål fra barna på en fin måte. På denne måten ble publikum møtt på sitt eget nivå og undervisningen tilpasset deretter.

Både store og små synes det er kjekt å få prøve brannmannsbekledningen på museet.

6. Profilering og events

Begge undervisningsstedene vi besøkte hadde en egen butikkavdeling der de solgte merkevarer tilknyttet brannvesenet, som caps, t-shirt og lignende. I tillegg hadde de faglitteratur og barnebøker.

Den offisielle merkevareforhandleren til FDNY i brannmuséet

Dette er populære effekter, så på denne måten får de en god inntekt samtidig som de får profilert merkevaren sin. Til sammenligning så selger leketøysbutikker i Norge tilsvarende effekter uten at det kommer brannvesenet eller noen brannrelaterte organisasjoner til gode.

På museet hadde de i tillegg en etasje for arrangementer, der det ble feiret alt fra bryllup til bursdager. Mest populært var det å ha barnebursdag der. «Bursdagspakken» inneholdt alt fra kake, godteri og aktivitetsbøker, til en times undervisning i brannforebygging inkludert i eventen. På denne måten får en «solgt inn» et viktig budskap samtidig som museet får en kjærkommen inntekt.

Illustrasjonsbilder fra bursdagsfeiring på muséet

7. Rogaland brann og redning IKS

Rogaland brann og redning har 370 ansatte og dekker et distrikt på 10 kommuner med omtrent 300 000 innbyggere. Det er over 90 barneskoler fordelt på de ti kommunene.

Per dags dato underviser kasernert beredskapspersonell de skolene de når i sin rekkevidde fra brannstasjonene uten at det svekker beredskapen. Dette dekker imidlertid ikke mer en ca. 25 % av skolene i brann og redningstjenestens distrikt.

7.1.Dagens undervisning av barn og unge

Rogaland brann og redning har flere ordinære undervisningslokaler som blir brukt til teoriundervisning, uten at det verken er utstilt branneffekter eller illustrasjoner i forbindelse med disse rommene.

I likhet med mange andre brannvesen tar vi i mot barnehagebarn på besøk på brannstasjonen, der de får en liten introduksjon av hva brannvesenet gjør og litt brannforebyggende undervisning i vognhallen. Enkelte skoler i regionen vi dekker får besøk av beredskapsavdelingen i løpet av 6. kl. De gir en times teoriundervisning og en time med slokkeundervisning, der vi har med øvelseshenger som vi har fått av Gjensidigestiftelsen.

Denne formidlingen av brannforebyggende kunnskap er bra, men vi rekker ut til for få av de unge i distriktet vårt på denne måten. Vi mener derfor det er på tide å tenke nytt og åpne for både å fortsette det gode arbeidet som blir gjort i dag, samtidig som vi må prøve ut å nå ut til et større publikum på alternative måter.

Utsnitt fra Gjensidigestiftelsens hjemmeside (juli 2015)

8. Avslutning

Det har vært en lærerik tur, der vi har sett hvordan et undervisningsrom kan bygges opp både profesjonelt og med helt enkle midler til å bli en effektiv del av undervisningen.

FireZone underviser mange små barn, men fasilitetene kan virke skremmende og undervisningsopplegget for komplekst. Vi ser imidlertid at dette vil kunne fenge ungdom og voksent publikum. På brannmuseet har de med enkle midler fått til et godt pedagogisk opplegg for de minste. Dette vil kanskje ikke fenge et eldre publikum i samme måte som FireZone.

Ut fra det som vi har sett trengs det en differensiering av undervisningsopplegget tilrettelagt for publikumet en ønsker å nå. Undervisningen må tilpasses publikum. Fasilitetene må tilrettelegges på en slik måte at det er spennende og kjekt, og skaper en opplevelse (uten at det blir en fornøylespark) slik at budskapet blir husket.

8.1. Visjoner for fremtiden

Dersom det er mulig å tenke nytt, og få skolene til å komme til oss i stedet for at vi bruker ressurser på å reise rundt i distriktet, kan vi nå mange flere skoleelever med det viktige brannforebyggende arbeidet.

Når vi nå har fått tilgang til et så unikt sted som SASIRO, har vi en unik mulighet til å utvikle et pedagogisk læringscenter for publikum i vår region.

Ved å bygge opp en simuleringsleilighet i tilknytning til undervisningslokalene vi benytter i dag, vil vi ha en unik mulighet til å nå ikke bare skoleelever, men også andre grupper som barn fra barnehagealder og opp til videregående elever, hjemmetjenesten i kommunene (som vi alt samarbeider tett med i forhold til «trygg hjemme»), innvandrere og andre risikogrupper og ved større publikumsaksjoner.

Vi vil kunne tilrettelegge for et pedagogisk læringsmiljø som både vil kunne hjelpe oss i formidlingen av kunnskap, og at kunnskapen blir husket og omsatt til praksis når en kommer hjem.